

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Joi'a si Dumineac'a, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe 1/3 fl. v.a. Tieri esterne 12 fl. v.a. pe unu anu sén 2 1/2 galbini moç sunatiorie.

Anulu XXXIX.

Se prenamera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 96.

Braslovă 219 Decembrie

1876.

Unio. Poenitentia.*)

II. Consecutivile ulterioare ale unui se să dea fusionei. Multu ne obliga pe noi magnatii Transilvaniei prin enumerarea catu se poate mai exacta, chiaru minutișa a tristelor rezultate ale fusionei, pe care noi de și decisi a le înregistra și enumera la timpul seu, nu amu fi fostu în stare de a face acăsta cu precisiunea observată la dumnealorū. Chiaru și acumă, urmând cele scrise de boieri reproducem printrumaioritatea preponderantă a lectorilor nostri, cari nu cunosc limbă maghiara, numai pe cele mai pregătite, batătorie la ochi, lasandu apoi că cunoșterii de limbă se caute pe celelalte în originalul citat mai susu.

Luati a mana — ne dicu magnatii — acea multime de legi, acele instructiuni și dispozitii contradicțorie, totu atatea pedece ale regularei proprietăilor, care apăsa pe proprietari, ii nacajescu foră nici-unu scopu și le submina prosperitatea cu incetul, inse siguru, și ve veti convinge, ca interesele adeverate ale maghiarilor transilvani nu au fostu reprezentate de locu în dietă și în ministeriu Ungariei.

A două erore a politiciilor din Transilvania fătu, ca s'au fusionat totu asia orbesce cu partile Ungariei. Deputati, presa, opinionea publică (maghiara) din Transilvania s'au înrolat nebunesce în cele două partite (Deák și Tisza), care luptă cu furia ună asupra alteia, nu pentru vreă alta cauză, ci numai pentru potere, inse cu mare faciaria, ca-ci dea partită numita a lui Deák său cea din drăptățea cunoștea forțe bine, ca ceea ce apără ei cu atata agomotu (adea dualismului inchiajetu la 1867), nu are trebuintia de apărarea loru, era partită din stangă, dea de a lui Tisza, scia totu asia de bine, ca ceea ce cembatu ei cu atata vigore, nu poté se restorne și nici ca voieă, pentru ca în locul dualismului ce era se pună? Centralismu în Vienă și federalismu. Ca lucrul a mersu asia și nu altu-mătre, se cunosc prea invederat din fusionea facuta de cele două partite după comediea jocata în cursu de optu ani, candu apoi „eroulu inchiațe pace cu poterea“ (adea cu imperatulu, expresiune sarcastica, sagetătorie asupra lui Tisza.)

Aci magnatii ardeleni suntu de opinione, ca deputatii ardeleni nicidecumu nu trebuiea se iei parte la luptele ungurenilorū, ci se se fia tienutu în resveră și se fia participatu la lupta numai atunci, candu ar' fi vedintu, ca potu folosi patriei loru Transilvaniei, dea se nu le fia pasat de reprimari, ci se fia adoptatu principiulu: uniu ne cu resveră, era dela doctrinarii (mai bine teroristii) din Pest'a se nu fia cerutu nici-unu ajutoriu. Cu alte cuvante a le nōstre: deputatii ardeleni se se fia portatu asia precum se pōrtă croatii în dietă Ungariei, se sara intre ungureni atunci, candu aceia se incercă a face reu Croaciei, său se opunu la legi salutarie. Asia dieu, déra aci trebuiea se aiba cineva curagiul si patriotismulu croatilor; cine nu dispune de acele calitati eminente, se fia siedintu acasa la neveste si copii, era se nu se faca de vorb'a si risulu lumiei.

A trei'a erore, dicu magnatii, ca a fostu fusionea de antierti a celor două partite Deakisti și

Dobritieneni alias Kossuthiani, sub titlu minciunosu de partita liberale. Déra acumu Transilvania nu mai avea nici unu votu în dietă Ungariei, nici o influență asupra mersului lucrurilor; astadi vocea tierei nōstre nu trage mai multu în cumpana, decat unicul votu alu unui secretariu de statu; majoritatea preponderanta a deputatilor ardeleni petrece în tacere melancholica, și cauta fia-care de interesele sale private, era tiér'a numita Transilvania o consideră că unu obiectu perduto, care pentru ei nici ca ar' mai existe. Dupa aceste observații ucigătoare, facute asupra deputatilor actuali ai Transilvaniei, magnatii numescu fusionea atentatul său lovitura parlamentaria, sofismă armata cu totu speciile de corrupțiune, prin care Transilvania fă abatuta de nou din drumulu său naturale, care după opinionea boierilor nu poate fi decatul conservativu, prin care s'ar' poté regula și cestiuile nōstre de nationalitate. Este inse forțe curiosu a vedé, cumu densii cuventul Conservativu 'lu traducu și explica la locul acesta cu terminulu de Mana libera (szabad kék), ceea ce noi romani o amu tradusu totu-deauna, o traducem si astadi cu despotismu, cu tirania, din care se nasce apoi monstrulu ce se dice revoluțiu și belu civilie. Se si-o insenme acăta magnatii forțe bine cu multu mai inainte de a ajunge densi la poterea catra care aspira.

De altumentrea aristocratulu, pe a le carui urme purceseram pana la locul acesta, apucatul că pe nesimtire de innascutulu fanatismu național, uitandu de totu tiraniile cate le sciu descrie boierii asia de frumosu, se perde șresicu in ideile sale si prorupe dintr'odata in următoarele cuvinte, pe care romanii trebue se si le creste de asupra usiei său pe grinda.

„Avemu trebuintia de potestate că aceea, care se pună consolidarea naționalitatii nōstre mai presus de ori-care dogma si de ori-care altu interesu, pentru-ca acăta (adea maghiarisarea) este puru si simplu cestiu de existentia pentru Transilvania. Pe dreptu este ingrijatul ori-care maghiaru simtitoriu, constatandu ca, pre canda națiunea nōstră scade, alte naționalitati se inmultiesc neincetat, ca proprietarii maghiari se ruinează in modu sistematic, poporul agricultorul (maghiaru) de prin comitate se transforma cu incetul in romani, secuii emigra successive, de si acăta migratiune s'ar' fi potutu impedece pe dieci de ani inainte numai cu una din acele sume de bani, care s'au dilapidat spre es. la execuția fantasticului planu alu palatului de vama din B.-Pest'a“.

„Avemu trebuintia de potestate absolută, netiermurita, pentru că se ne potem consolidă naționalitatea nōstră fara nici-unu respectu la alte interese“. Noi nici-o data nu amu fi credintu, ca vomu audiu unu limbajul asia desperat in societatea inalta a boierilor tieri, in acea societate, in care se cultiva multu limbile germană, franceză, engleză. A face apellu la potestate absolută si a nu considera, ca astadi cumu sta lumea europenă, nu mai există niciun potestate absolută, nici in corone, nici in aristocratie, nici in demagogie, ca-ci ea este infrenata si marginita preste totu, în Franță, in Austria, in Germania, chiaru in Russia si Turcia, catu insasi potestatea infalibile a papei dela Romă vechia a devenit iluziune; a nu vedé,

ca preste totu se implinește vointia maioritatilor adeverate, efective, era nu a personalorū singurăte, nici a minoritatilor, care pōrtă masă minciunosa de maioritate; a nu cunoscă, ca aceia, cari 'si intendu manile după potestate absolută, discretionaria (szabad kék), irrită spiritele si inpingu la revoluții, la belluri civili, la exterminari că cele din Siria, că cele din Grecia, din Candi, Serbia, Bulgaria etc.; — intr'unu cuventu, a nu vedé lucrurile asia cumu suntu ele in realitate, nouă nō se pare mai multu decatul fanatismu, ni se pare că se dicem asia, că o petrificare a simtiemtelor, că o idea fixă incurabili, cumu tienu franciscii despre Bourbons, pe cari caracterisidă cu sententi'a cunoscuta: „N'au uitatu nimicu si n'au inventiatu nimicu“. Ne-ar' parea forțe reu, candu ne-amu vedea si noi locuitori ai Transilvaniei constrinsi foră voi'a nōstra se aplicam acea sententia severă si in placabile la fruntasii tieri. A nu cunoscă nici acumă catra capetul a cestui secolu, după experientiile cele mai triste facute in patru dieci de ani, ca maghiarisarea este curatul unu anachronismu, insenmă a nu cunoscă intru nimicu immensă desvoltare a simtiului de naționalitate si a progresselor in literatură naționale la celelalte popoare. A sacrificia totu celelalte interese pentru maghiarisare? Au nu le sacrificati pe totu, chiaru patria Transilvania si ce v'au folosit? Insi-ve marturisiti ca nimicu. Ati voitu se duceti pe poporul romanesco in Ungaria spre a'lu maghiarisă acolo, pre catu nu v'ati simtitu in potere de a'lu maghiarisă aici insi-ve. Nu ati vedintu ca trageati pe romani la romani, era dv. mergeati că se ve amestecati si perdeti in oceanulu slavilor si alu renegatilor, precum singuri marturisiti. In locu se castigati mai multu, ati perdetu totu; o spuneti dv. si totu ve intoreci in cerculu vitiosu. Ati espusu tiér'a la periculu de belluri civili slavo-maghiare. Ati semecatu ventu, că se secerati furtuna. Negamu, ca esistentia Transilvaniei ar' depende catu de pucinu dela maghiarisarea ei si respingemu acăta doctrina revoluționaria, totu odata tirannica si terroristica cu totu indignatiunea dictata nouă de simtiemtele nōstre naționali, de a nōstra demnitate că omeni, cari amu pusu totu-deauna pretiu vieti'a pentru limbă nōstră.

(Va urmă).

Spicuire din vieti'a municipale a Transilvaniei.

Adeca pre catu se mai poté numi vieti'a municipale după impartirea si organizarea cea nouă a Transilvaniei. Déra mai antaiu se vedem, cumu este representatul elementulu nostru național romanesco după reorganizarea executată in anulu acesta. Diviziunea inechită, ruginită si absurdă a cadiutu; ce s'a pusu in locul ei, se scie si se vede; scopul nouei diviziuni este in gur'a nōstră a toturorū: Maghiarisarea cu ori-ce pretiu din lume, precum o si spunu totu diariile maghiare pe facia, in gur'a mare. Alegeri, dea au fostu alegeri, se facura. Hierarchia functionarilor municipali a remas in parte mare cea vechia feudală. Cele 14 comitate, in care se imparti Transilvania, au in proportiunea extensiunei loru cate 24—32—40 pana la 60 de functionari, cu mare

cu micu, dela prefectu (supremus comes) pana la celu mai teneru cancelistu, chirurgu, silvicultoru etc. Adeca cu totii aproximativu camu 420 functionari, afara de ai cetatilor. Acum se vedem, camu cati romani se afla in acestu numar. Schematismu (carte de adresse) nu avemu, se publică inse la Sibiul unu „statu personale“, asia precum editorulu 'lu primi dela fia-care comitatul, cu exceptiune de unicul *). Dupa aceasta aflam:

In comitatulu Sibiului functionari romani	6
In alu Brasiovului	1
Alu Cetatiei-de Balta celu mare	3
Alu Bistritia-Naseudului din 33	23
Alu Fagarasiului din 33	19
Alu Clusiu	6
Alu Dobacei	12
Alu Turdei-Ariesiului	4
Alu Albei (pana susu la Abrudu)	5
Alu Huniadorei cu Zarandu din vreo 60 numai	8
Comit. Odorheiu (Secuime)	0
„ Ciucu (Secuime)	1
„ Muresiu (secui si romani)	?

93

Cei mai multi dintre acestei 93 suntu pe gradurile inferioare ale hierarchiei, mai susu forte putini, ceva mai multi subprefecti (Szolgabiro).

Afara de acestia ar' mai fi inca vreo 18 de origine curata romanasca, ei inse vréu se tréca de renegati, éra noi nu le stamu in drumu.

Elementele din care suntu compuse comitatele municipali administrative si adunarile generali representative, nu le pot temu grappa dupa nationalitatile genetice, ca ne lipsescu cathalógele respective; déra din cifrele susu specificate pote combiná ori-cine, a cui este si in acelea partea leului. Nu ca ne ar' dorea multu capulu de repartitiuni cá acestea, ne place numai se constatamu adeverulu si se damu lectorilor oca-siune de a-si face ei insii tabelle comparative intre celelalte döue periode trecute dela 1850 incóce.

Comitetele administrative se aduna pe fia-care luna in sensulu legei noué, mai multu cá se asculte decrete ministeriali si referadele functionarilor municipali, éra momente mai demne de pen'a chronicariului se intempla forte rari.

Comitetul admin. din Bistritia-Naseudu 'si tienù siedentia a trei'a menstrualie in 4 Dec. sub presiedintia prefectului Hoessler. Primulu obiectu fù decretulu ministrului de interne, prin care portarea processului verbale in trei limbi fù declarata de illegale si oprita. In acelui comitatu jocu rola si dn. Koos Ferentz in calitate de inspectoru alu scóleloru. Advocatulu Dan. Lica propusese, cá comitetulu administrativu alu fondurilor dela Naseudu se fia constrinsu, că se-si faca statutele si se le supuna la ministeriulu de instructiune publica; dn. Koos 'lu ajutà cu energia. Ce istorii se fia acestea colo la Naseudu? **). Romanii gr. cath. din Rodn'a-vechia inca o patira catu de reu, ei suntu in döga de a li se inchide scóla confessionale. Acolo s'au intemplatu si ceva turburari. Unde nu e capu, alerga pitioarele.

In 44 de comune ale acestui comitatu mai suntu restantie de contributiuni: 88 mii florini!

— Comitetulu administrativu alu districtului Fagarasiu tienù siedintia extraordi-naria in 30 Nov. Din aceea aflam, ca intre dnii oficiari c. r. pensionati si unii din activitate, si intre autoritatile comitatului se escà unu conflictu din cele mai aprige, mai alesu din caus'a unor neregularitati ce dice inspectorulu scóleloru, ca ar' fi la scóla rom. catholica, la care se adau sera insultele aruncate asupra ddloru oficiari si anume

*) Siebenb. Volkskalender 1877. Hermannstadt pag. 49—58.

**) Naseudenii se scrisca spuratele denuntia-ti din „Kelet“ nr. 283 din 12 Dec. a. c. sub rubrica „Bukuresti szemle“. Nu vedeti unde ese? Ca averile vóstre castigate cu sange scumpu se se declare de fonduri a le statului? Red.

asupra dui loc.-colonelu Alexandru Mayer coman-dante alu garnisonei in diariulu „Kele“ de catra unu corespondente, care se pare a fi functionariu. Casulu e descris in „Kelet“ din 10 Dec., déra forte sucit u asia, in catu partialitatea si ur'a cea cumplita asupra ddloru oficiari, cari 'si vérsa san-gele pentru tronu si statu si cari nu potu se su-fere misielile vediute si pipaite, 'si scôte capulu monstruosu din fia-care linia.

— Din siedintia comitetului Albei tienuta la 4 Dec. aflam intre altele, ca asupra comunei Bucerdea (loculu nascerei fericitului Ioanu Maiorescu) s'au scosu bracia ostasiesci din caus'a unor turburari.

— Comitetulu administr. alu comit. Brasiovu inca tienù siedintia in 11 Dec. O descrie „Kronst. Ztg.“, déra cu altu condeiu, nu mai multu cu celu de inainte cu 5—6 luni. Din 59 mii restantia de contributiune au intratu (mai multu prin ex-e cutiuni) in lun'a Nov. 39 de mii. Din an. 1875 era restantie 47 mii. Dissensiunea intre brasioveni si saceleni din caus'a paduriloru inca totu nu s'a impacatu de plinu.

In comitatulu secuiescu Haromszék restantiele de contributiuni se urca la sum'a relative cumplita de 182 mii florini.

Brasiovu in 8/20 Decembre 1876.

Pentru cá se potemu vedé, ce scopu voiesce guvernulu se ajunga prin cumpararea calei ferate maghiare de estu pe sam'a statului, si totuodata se ne convingemu si despre insemenetatea propunerii lui Zsedényi, relativa la intentarea processului criminalu contra insielatiunilor si mancatorilor facute la construirea acestei cale ferate, care propunere s'a acceptatu contra vointiei guvernului, — aflam de lipsa a reproduce aici numai pucine detaliuri din vorbirile ce s'au rostitu asupra acestui obiectu. — Guvernulu s'a intielesu cu actionarii si a cumparatu numit'a cale ferata cu 10 milioane florini, séu mai bine disu cu interesele dela acésta suma, cari facu pe anu cinci sute de mii. Actionarii au perduto la acestu tergu doue din trei parti ale capitalului bagatu in numit'a cale ferata, inse ei s'au multiumitu si cu atat'a, cá nu cumva mane poimane se nu mai capete nici atat'a. Ministrulu Tisza rogà camer'a, cá se primésca proiectul de lege relativ la cumpararea calii ferate de estu si se respinga propunerea lui Zsedényi, referitoria la intentarea processului criminalu, déorace precandu statului i jace in mare interesu de a dispune liberu si dupa placu de calile ferate in Transilvania, pe atunci totu interesele statului maghiaru au se suferia mare lovitura prin intentarea unui processu criminalu, care nu va duce la nice unu rezultatu, ci va provocá numai unu scandalu mare. Pentru evitarea acestui scandalu rogà camer'a, cá se concréda tota acésta affacere in manile guvernului, investindu-lu cu potere discretio-naria. Prim'a rogare a dui Tisza s'a si primitu, ca-ci camer'a a votatu proiectulu de lege despre acuirarea calei ferate din cestiune pe sam'a statului; a dou'a cerere inse nu i s'a implinitu, déorace camera s'a alaturatu pre langa propunerea lui Zsedényi, cá se se dè in judecata toti concessionarii, intreprinditorii, consilarii de administratiune si comissarii guverniali, cari la constructiunea calei ferrate maghiare de estu si-au mangitu manile si numele. — Cu acésta ocasiune dlu Tisza a cape-tat o lectiune, la care nu s'a asteptat. Este inse buna acésta lectiune, ca-ci prea tare se increde in mamelucii sei, cari inse preste nòpte au potutu selu paraséscu si se se inchine a doua di la unu altu idolu nou.

In siedintia dela 15 Decembre s'a finitu des-baterea asupra bugetului, care s'a primitu de catra majoritate mai vertosu dupa ce domnulu Tisza amenintia cu demissiune formale. Inse acésta demissiune, despre care chiar organele dui Tisza au scrisu cu mai multa placere, cá se faca

pressiune asupr'a mameluciloru, nu este nici-de-seriosa. Dlu Tisza va remané inca la potere si atunci, pana candu partit'a sa i mai da sprigina potere, dér mai vertosu pana candu nemtii de d colo nu voru triumfa asupr'a lui.

— Cestiunea bancei se afla inca totu in diulu de pana acum. „Pester Lloyd“ érasi a ceputu a da Domnitorului rolulu de impaciuitu intre fratii dualisti litiganti. Elu scrie, inse nu trebuie se credem, ca Domnitorul are in cea mai buna speranta, ca cestiunea bancei se resolue in modu dualisticu. Totu acésta foia comunica mai departe, ca ministrulu Tisza are cugetu a cere invoarea Domnitorului pentru infiatiarea unei bance nationale maghiare independenta si déca monarchulu i va denegá consentiementu seu in acestu respectu, atunci dinsulu va demissio-fora amanare.

— In Cislaitani'a s'a deschis o subscriptiune pentru unu imprumutu de renta in auru in sunde 40 de milioane si se dice, ca subscriptiuni sunt asiá de numeróse si de inseminate, incat sum de 40 milioane s'a accoperit de mai multe o Numai cas'a Rothschild si institutulu de creditu subscrissu cele de antai 40 milioane.

* * *

Dela conferintia din Constantinopole nu i ceta a veni sciri de pace, sciri de buna intielegere si de reconciliatiune intre Ignatief si Salisburg. Inse fungu tempu nu se va mai cantá pe acéa cérda si ea se va rumpe. Precum noi asiá si alt potu se véda, ca cele ce se petrecu in Constantinopole sunt numai nesce manevre, prin cari politica russescă vré se -si ascunda tendintiele sale Russi'a va dice totu pace pana atunci, candu si incurcă itiele astfelui, incat se nu le mai pote descurcă decatul prin sabia si focu. Dlu Gorciaco nu vré se tréca de conturbatoriu alu liniștei europene ci in momentulu candu va formulá proclamatiunea de resbelu voiesce se dice, ca Turcia cea incapaciata a provocat resbelul, pre care Russi'a voitu se-lu evite cu ori-ce pretiu. Pentru aceea si nu ne lasam se ne amagescă scirile de pace din Constantinopole, ca-ci acele nu sunt decatul nese manevre diplomatice, cari prevestescu furtuna.

Conferintiele, cari s'au tienutu pana acum, au fostu numai preliminarie; conferintia principale si va deschide numai in 23 aeu in 24 Decembre. De referent-pentru reformele ce sunt de a se introduce in Bosni'a si Erzegovin'a s'a alesu de catre conferintia baronulu Calice, éra lordulu Salisburg. p. reformele bulgare.

— Pórt'a ottomana a dechiaratu, ca ori-ce ocupare a territoriului seu o considera cá dechiarare de resbelu. Ceea ce cu alte cuvinte va se dica, ca dins'a cu nice unu pretiu nu se invoiesce cu ocupatiunea straine. Din contra inse Russi'a insistă la ocupatiune si inca din partea trupelor sale. Anglia inca primește in principiu planul de ocupare, inse cere, cá nu Russi'a, ci unu stat neutrale se intre in Turcia'. Déca s'ar' primi cérerea Angliei, atunci in prim'a linia Romani'a ar fi chiamata se intre in Bulgari'a.

— Cá illustratiune la scirile de pace deli conferintia se comunica unu anunciu alu unei cale ferate din centrulu Russiei, unde se notifica oficialu, ca in 16 I. c. calea ferata Orel-Griazy nu s'ar' primi nici chiaru espeditiunea postale, cu atat mai pucinu persoane voiajire, déorace a fostu neintreruptu ocupata cu transportu de trupe. Acésta impregiurare dovedesce, ca Russi'a n'a mobilisat numai in tienuturile militari meridionali, ci chiar si in centrulu seu, si ca mobilisarea continua. — Cele trei corpuri de armata concentrate in Chisineuvu si-au inceputu mersulu strategicu; 150 mii feriori voru ajunge in cateva dile la confinile României.

— Deórance a venita vorba tocmai despre România, se inregistrame aici unele din multimea aceea de sciri, ce se publica despre dins'a prin diurnalele europene. Unu corespondinte din Chișinău scrie, ca multu pana in 5 Ianuariu si cor-tebulu generalu alu comandantului supremu russesc va fi la Focșani in Moldov'a. Capitala României va remané neatisa de muscali, cá se nu vateme cumva ambitiunea romaniloru, cari suntu amici ai muscaliloru. — In Calafatu suntu concentrate 10 mii trupe romane si cor-tebulu generalu inca se va asiedia acolo. Principele Carolu va luá insusi co-

mand'a suprema. Prim'a bateria, care a sosit la Calafatu s'a asediato la unu locu, de unde se poate domina tota Dunarea intre Calafatu si Vidinu. — Scirea neintemeiata, ca locitorii mai bogati din orasiele dela Dunare: Turnu-Magurelle, Olteniti'a, Giurgiu etc. fugu in capitale de fric'a turcilor, se sustiene inca cu multu zel de catra corespondentii straini; ba ei dicu, ca guvernul romanu ar fi tramsu unu despartimentu de pioniri la Giurgiu, ca indata ce ar trece turcii preste Dunare, se scota sinele calei ferata ce duce la Bucuresci, cu totu ca Savetu-pasi'a a declaratu, ca numai atunci va trece armata turcesca in Romani'a, candu dins'a s'ar alaturat la armata inimica russesca.

— Inse cumca Romani'a se pregatesce pentru eventualitati mari, se poate vedea de acolo, ca Donitoriul prin decretu a ordonat a se mai crea optu regimete de dorobanti pre langa cele optu, cari dejá exista. Totu-odata se va mai crea si unu alu treilea regimentu de artileria, care va fi previdut cu tunuri de sistemulu lui Krupp, cari au sosit in Romani'a numai in septemanile trecute.

„D. Ztg.“ din Vien'a dice, ca in Craiov'a s'ar fi formatu unu comitetu sub presiedinti'a lui I. Crătescu pentru formarea de legiuni de voluntari din juni romani cu avere, cari se se equipeze si sustiena insisi. Chiaru si intre damele romane ar domni unu spiritu bellicosu; mai multe dintre dinsele s'ar' fi adressat catra ministrul de resbelu, ca se le primesc in corpulu sanitariu ca sorori de caritate.

— Sciri electrice de eri si alalta eri spunu, ca dlu Dim. Brateanu, care e tramsu la Constantinopole, are missiunea speciale de a cere dela conferinta suveranitatea Romaniei. Alta scire spune, ca guvernul romanu a deschis unu imprumutu in tiéra in suma de 37 milioane. — Despre totu aceste foile de Bucuresci nu scriu nimicu, cu totu ca pe unele dintre aceste sciri si anume pe cele despre pregatirile statului romanu le potem luá ca adeverate.

— Kossuth Lajos, betranulu revolutionari maghiaru, inca si-a datu parerea in cestiunea orientale. Elu a scrisu o epistola deputatului E. Simonyi, unde dice, ca Austri'a, aruncandu-se in bracele politicei russesca, 'si va periclitá existinti'a. Totu-odata Kossuth dice astazi, ca interesele austriace sunt astazi identice cu cele maghiare. Mare schimbare in principiile lui Kossuth. Nu este tocmai tare lungu tempu, de candu dinsulu voia se aduca pe unu principe rusu pe tronulu ungurescu si de candu dicea, ca interesele maghiare nu se potu nici-odata uni cu cele austriace.

Romania.

Bucuresci in diu'a de st Nicolae. Conspiratorii si rebellii in contra drepturilor omenesci si a dreptului poporului au tramsu in capital'a Romaniei spioni sub titlulu de diaristi si corespondenti, precum au fostu tramsu in vîr'a trecuta la Belgradu, cu scopu de a scociori si tradâ planurile natiunei si ale guberniului; i-au alesu in se forte reu, pentru ca pre langa ce n'au locu niciun in societatea romanescă, apoi sunt si prosti, ca vitieii la port'a noua. Asia dera nu numai din rentatea, ci si din gros'a ignorantia a spionilor si poate explica torrente acel'a de minciuni telegrafice si epistolarie, cu care amiesc ei capetele omenilor. Se afla intre ei si vre-o patru maghiari curati (duoi la Galati-Braila) era ceilalti sunt jidovi, veniti de curendu, cari joca Walzer ori csardás, dupa cum li se cere, aici inse li s'a spusu din capulu locului, ca n'au ce cautâ la nici unu ministru si cu atatu mai puncinu pre la palatu. De aici apoi turbarea si resbunarea loru, la care totu pusera capacu nerusinatii prin spurcat'a minciuna publicata in diarele maghiare despre dlu Ioanu Brateanu ministrul actualu la finantie, tata la numerosa familia si omu alu carui modu de vietuire semena mai multu cu alu unui preteu venerabile, ca s'ar fi certatu si batutu in localu publicu cu unu individu din partit'a conservativa, in urmarea unei dispute escate despre dlu generalu Florescu.

Aveam exemplu, ca chiaru publicationile Monitorului officiale si discursurile parlamentarie ale oratorilor publicate in acel'a se falsifica de catra acei omeni percuti. Se luamu din nenumerate altele macaru numai cateva sciri cu totul false sau falsificate, despre cari noi ne afiamu in pozitiv se afirmam in modulu celu mai categoricu, ca starea lucrurilor, este cu totul alta.

Despre accordulu care, dicu ei, ca s'ar fi fa-

cutu intre gubernulu romanescu si intre Russi'a pentru trecerea trupelor russesca prin Romani'a, nimicu nu este adeverat. Cabinetul nostru nu poate luá in casuri de aceste nici o decisiune, fara una lege formală, care trebuie se fia discutata si votata in ambele camere legislative. Spionii au uitat, ca aici nu este in Turci'a. Cu totul altul este adeverat. In alt'a Porta a tramsu din nou pe unu turcu mare la Bucuresci, ca se imbiu pe cabinetul romanescu pe temeiul art. 26 alu tractatului de Parisu cu ajutoriu contra invasiunii russesca, dera ministeriul nostru ei dete unu respunsu prea frumosu dicundu: Pana acum Russi'a nu areta nici o intentiune de a trece Prutulu cu forti'a; conferinti'a dela Constantinopole nici nu a decisu nimicu in cestiunea neutralitatii romanesci; in fine, ca romanii avendu in memor'a loru totu horrorile turcesci din trecutu si crudimile comisise in anulu acest'a de catra trupele turcesci in Bulgaria, Bosni'a si Serbi'a, sunt decisi a da facia cu orice alte pericule, de catu a suferi, ca territoriul acest'a se mai fia prefacutu in teatru bellicu si popolatiunea data victimă la cercaseni si basbozuci.

Scirea din „P. Napló“ (Nr. 300) ca Porta ar fi imbiu pe Romani'a cu provinti'r'a Dobrogea, prin urmare cu gurile Dunarei si cu incetarea tributului, numai se-i dă orasielulu Calafatu la Dunare, situat in facia Vidinului, prin urmare forte periculosu pentru aceea cetate, este érasi un'a din absurditatile acele, de cari numai diariile dualistice suntu capabile a publica. De alta parte promissiunea Russiei facuta catra Romani'a, ca ceea va mediuloci ca Transilvani'a se poate fi adnectata pentru totdeauna la Romani'a, este legata de conditiunea esentiale, candu Austri'a impinsa si sedusa de unguri ar cutedia se se scole cu arme contra Russiei in favore Turciei si spre sugrumarea poporilor slave meridionale. Pentru acestu unicu casu a disu Russi'a, ca nu va mai saferi cu nice unu pretiu, ca aceasta cetate numita Transilvani'a si forte periculosu pentru Russi'a, ca si pentru Romani'a, se mai remana la Ungaria. Dér acestu lucru, prestat'a pre catu lu aretam noii, se scie mai bine de siese luni. Adeca de candu magiarii au inceputu se maltratedie pe serbi, se alege multi din ei la turci si se amenintie cu bataia pe Russi'a. Pentru acelu casu spunea diariile din Londonu in ver'a trecuta, ca cea de antau base de operatiune va fi Transilvani'a. Dera totu din asemenea causa se presupunea, ca atunci neutralitatea Romaniei era se fia delaturata cu totul si ca statul nostru avea se intre in confederatiune defensiva si offensiva cu Russi'a, cu Itali'a si cu Germani'a, său adeca mai pe scurtu, era se se incinga bellu univerale, de care scie numai unulu Ddieu, déca suntemu scapati astazi, dupace in resultatele conferintie dela Constantinopole nu prea crede nimeni.

Scirea spionilor respondita despre stramutarea museului si a archivei dela Bucuresci la Tergoviste, vechi'a capitale a Munteniei, este érasi scoritura tendentiosa.

Ati vediutu din diariile nostre ca tocmai acum d. directoru alu archiveloru P. B. Hasden anuncia, ca s'a deschis unu localu anume pentru cultivatorii istoriei, ca se poate lucra in lantirulu archiveloru in tota comoditatea. Nici vorba de transportare. Mai antau ar trebui se curga vali de sange romanesc si turcescu.

Faim'a scornita de „Bucuresti Hiradó“, ca de fric'a invasiunii turcesci mai multe familie s'ar fi stramutat la Brasovu, este totu ca si celealte luata din ventu si tendentiosa. Nici o familia nu s'a departat la Brasovu; *) din contra vinu mereu familie dela mosile loru si dela orasie mici, spre a petrece érn'a in capitale. Din orasiele danubiane se retragu mai multu numai unele familie bulgarescu, scapate dincoco in vîr'a trecuta de furi'a tiranilor, apoi multime de jidovi, cari pana acila petreceau in acelle orasie ca prevaricanti si traficanti de marfuri de contrabanda, ca-ci se temu, ca nu cumva turcii veniendu, se-i spandiure se-i traga in tiepa dupa datin'a loru.

Diariele maghiare spunu, ca armata russesca va trece Prutulu pe la Focsani si ca Calafatulu este pe malulu dreptu alu Dunarii in Bulgaria. Asa sunt de sarantice redactiunile loru, incat n'au nici o charta de domne ajuta, ca se nu se faca de risulu scolarilor din IV-a.

*) Adeverim si noi, ca afara de cate unu comercante singuraticu, de cari aveam aici totudeun'a, nici o familia din Romani'a nu s'a stramutat la noi in Brasovu.

Red.

Nu ministrul I. Brateanu, ci fratele seu Dimitrie Bratianu se afla in missiune la conferinti'a din Constantinopole, datu langa generalulu Ghica, actual agentu diplomaticu alu Romaniei. Nu dlu Manole Costache Iepureanu, ci Ioanu Brateanu e ministru presiedinte in ministeriul actualu. Vedu ca diariile maghiare doresc din sufletu caderea ministeriului nostru, dera mai potu asteptá.

Ne tienuramu obligati a rectificá inca si asta data celu pucinu acestea din legionulu de falsificari tendentiose, ca pentru infrontarea toturor ministeriilor lipsesce spatiul la unu diariu ca Gazet'a. Ve mai dicem odata: fiti forte ageri in examinarea scirilor si aveți patientia.

Beiusiu 12 Dec. 1876. In urmarea decisiunii din siedinti'a a opt'a, tenerimea studiosa la archi-gimnasiulu Beiusianu, inspirata de recunoscinti'a ce o pastră facia de meteorii de pre orizontul romanismului, intre cari in prim'a linia patronul si fondatorul Parnasului romanu crisanu, fericitul si nemuritorul episcopu Samuil Vulcanu, precum in anii trecuti, asia si in acesta, in 25 l. c. in modulu de pana acumu, va serba festivitatea aniversaria intru memori'a sacra a Acelei-i-a-si. —

Rocn'a vechia 10 Dec. In 27 Novembre a. c. camu pre la 8 ore a. m. d. jude procesualu alu Rocnei, in urm'a unei ordinatiuni ministeriale, a scosu prin forția de gendarmi atatu pre 2 investigatori catu si pre parochulu gr. cath. respective protopopulu Clemente Lupșianu si pruncii din edificiulu scólei confes. gr. cath., care a fostu proprietate privata a acelei scóle; er' mobilele si rebusitele scolastice a voitui a le scote cu tieganii, ceea ce inse nu i-a successu la mari'sa s'a d. szolababirau, ca-ce vediendu poporulu c-ea ce se intempla cu scóla facuta prin ei si pre pamantu granitarescu — la care au spesatu in an. 1873 preste 3000 fl. v. a., n'au lasatu a fi batujocoriti tocmai in unu asia gradu. Dlu jude inse spre a-si poté duce actulu in deplinire — si ca nu cumva se-si perda osulu de rosu, numai decat a arata la comitatu, de unde in 29 Novembre a ventu dlu protonotariu alu comitatului intrunitu Bistritia-Nasaudu, dlu Besianu, si au golit scóla — implendu stratele de bance, carti si alte rebusite scolastice.

Unu atare casu nu sciu se se fi mai intemplatu undeava, neci in regatulu Austro-ung., ba potu dice in intrég'a Europa; si apoi inca in tempulu de érna tocmai ca cu Tofalenii. — Nu scim in care seculu traimus! ca-ce vedem, ca aceasta scóla se despăia pre o cale illegale de dreptulu ei de proprietate privata si in acelle edifici a-sa inlocuitu scóla populara de statu, facuta pentru minarii din Rocn'a (Ruconium.)

La aceasta au datu ansa unii domni renegati dela officiulu montanu din Rocn'a. Acesti domni lucră din respoteri la ruinarea poporului romanu fostu granitariu din acesta comuna; acestora inca este a se atribui fapt'a de susu.

E unu lucru forte dorerosu, candu 180 prunci, cari cercetăza scóla currentu, se pierda acumu tempulu pre strate, pentru ca comun'a confes. gr. cath. nu dispune de altu edificiu coresponditoru de scóla; precandu minarii au scóla destulu de coresponditora, era scolari abia au a 4-a parte din nr. romanilor. Dorere inse, ca-ce din localulu destinat pentru scóla, acei domni au facutu Casina; er' pre noi si pruncii nostri ne au scosu cu forti'a afara!!!!

Precum se vede intentiunea inaltului regimur este, ca prin scóla comunala a minarilor din Rocn'a cu tempu se ne faca si pre noi maghiari; der' fia asiguratul regimur actualu maghiaru, ca precum sub absolutismu nu neamul facutu nemti, nici acumu nu ne vomu face maghiari, ca-ce:

De n'a peritu romanulu, candu n'au avutu lumina; acumu in daru se incerca crudii se ne raspescia chiaru limb'a, ca-ci morti nu o mai damu!

Senatulu sc. a appellat la inaltulu ministeriul de cultu si instructiune publica, recursulu s'a compusu in limb'a romana si maghiara, s'au promovatu prin M. ordinariatu gr. cath. de Gherla. Afara de aceea s'a luat si advocatu, care se faca pasii de lipsa pre calea legei. Ve rogu dreptu aceea, ca in interesulu poporului romanu se publicati acesta trista scena, ca se véda lumea, ca in ce tempuri fatale traimus. — Unu interessat.

In caus'a acesta mai primiram una corespondientia, care adeveresc cele de susu; inse chiaru si

